

† Prof. univ. dr. Ilie Pascu
Conf. univ. dr. Andreea Simona Uzlău
Lector univ. dr. Gheorghe Muscalu

Drept penal. Partea generală

ediția a 5-a

Editura
Hamangiu
2023

CUPRINS

TITLUL I. PARTEA INTRODUCȚIVĂ	1
Capitolul I. Noțiuni generale	1
<i>Secțiunea 1. Dreptul penal, ca ramură de drept</i>	1
§1. Noțiunea dreptului penal	1
§2. Necesitatea dreptului penal	2
§3. Caracterele dreptului penal	3
§4. Obiectul dreptului penal	4
§5. Scopul dreptului penal	5
§6. Legătura dreptului penal cu alte ramuri de drept	6
<i>Secțiunea a 2-a. Știința dreptului penal</i>	7
§1. Noțiune	7
§2. Obiectul științei dreptului penal	7
§3. Metodele științei dreptului penal	8
§4. Evoluția științei dreptului penal	8
§5. Știința dreptului penal în România	9
<i>Secțiunea a 3-a. Principiile fundamentale ale dreptului penal</i>	11
§1. Noțiunea de principii fundamentale	11
§2. Cadrul principiilor fundamentale	11
Capitolul al II-lea. Izvoarele dreptului penal	22
<i>Secțiunea 1. Noțiunea și specificul izvoarelor dreptului penal</i>	22
§1. Noțiunea de izvor de drept penal	22
§2. Izvoarele dreptului penal și specificul acestora	22
<i>Secțiunea a 2-a. Izvoarele formale ale dreptului penal</i>	23
§1. Constituția României	23
§2. Legea penală, principalul izvor de drept penal	23
§3. Ordonanța de urgență a Guvernului, izvor extraordinar de drept penal	30
§4. Decretul prezidențial, izvor de drept penal în cazul grațierii individuale	30
§5. Alte acte normative care, la data adoptării lor, aveau putere de lege	31
§6. Tratatul și convențiile internaționale	32
<i>Secțiunea a 3-a. Normele juridice de drept penal și structura acestora. Categoriile de norme penale</i>	33
§1. Noțiunea de normă juridică penală și specificul acesteia	33
§2. Structura normei juridice penale	34
§3. Clasificarea normelor juridice penale. Criterii de clasificare	35
<i>Secțiunea a 4-a. Interpretarea legii penale</i>	39
§1. Necesitatea interpretării legii penale	39
§2. Formele interpretării	40

§3. Metodele sau procedeele de interpretare _____	42
§4. Rezultatele interpretării legii penale _____	44
§5. Limitele interpretării _____	44
Capitolul al III-lea. Aplicarea legii penale _____	46
<i>Secțiunea 1. Noțiunea și elementele în raport cu care se analizează aplicarea legii penale _____</i>	<i>46</i>
§1. Noțiunea de aplicare a legii penale _____	46
§2. Elementele în raport cu care se analizează aplicarea legii penale _____	46
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicarea legii penale în timp _____</i>	<i>47</i>
§1. Noțiunea și cadrul de reglementare a aplicării legii penale în timp _____	47
§2. Principiul activității legii penale _____	49
§3. Principiul neretroactivității legii penale _____	57
§4. Extraactivitatea legii penale _____	57
§5. Principiul legii penale mai favorabile _____	66
<i>Secțiunea a 3-a. Aplicarea legii penale în spațiu. Cadrul și sistematizarea reglementărilor _____</i>	<i>85</i>
§1. Preliminarii _____	85
§2. Cadrul și sistematizarea reglementării aplicării legii penale în spațiu _____	86
<i>Secțiunea a 4-a. Aplicarea legii penale faptelor săvârșite pe teritoriul țării _____</i>	<i>86</i>
§1. Principiul teritorialității _____	86
§2. Excepții de la aplicarea legii penale potrivit principiului teritorialității _____	89
<i>Secțiunea a 5-a. Aplicarea legii penale faptelor săvârșite în afara teritoriului României _____</i>	<i>92</i>
§1. Preliminarii _____	92
§2. Principiul personalității legii penale _____	92
§3. Principiul realității legii penale _____	95
§4. Principiul universalității legii penale _____	96
<i>Secțiunea a 6-a. Cooperarea internațională pentru reprimarea criminalității _____</i>	<i>98</i>
§1. Justificarea cooperării internaționale în reprimarea criminalității _____	98
§2. Formele de cooperare între state în lupta împotriva criminalității _____	98
§3. Extradarea, formă de asistență juridică internațională în materie penală _____	101
§4. Extradarea pasivă (extradarea din România) _____	103
§5. Extradarea activă (extradarea solicitată de către România). Particularități _____	107
§6. Alte aspecte privind extradarea _____	109
Capitolul al IV-lea. Raportul juridic penal _____	110
<i>Secțiunea 1. Noțiunea raportului juridic penal și categoriile acestuia _____</i>	<i>110</i>
§1. Noțiunea și caracterizarea raportului juridic penal _____	110
§2. Categoriile de raporturi juridice penale _____	110

<i>Secțiunea a 2-a. Raportul juridic penal de conformare</i>	111
§1. Noțiunea și elementele raportului juridic penal de conformare	111
§2. Nașterea, modificarea și stingerea raportului juridic penal de conformare	112
<i>Secțiunea a 3-a. Raportul juridic penal de conflict</i>	113
§1. Noțiunea și elementele raportului juridic penal de conflict	113
§2. Nașterea, modificarea și stingerea raportului juridic penal de conflict	114
TITLUL AL II-LEA. INFRAȚIUNEA	117
Capitolul I. Noțiunea și trăsăturile esențiale ale infracțiunii	117
<i>Secțiunea 1. Conceptul de „infracțiune” și definiția generală a acesteia</i>	117
§1. Conceptul de „infracțiune”	117
§2. Definiția generală a infracțiunii în Codul penal	118
§3. Importanța definiției generale a infracțiunii	119
§4. Critica conținutului definiției infracțiunii	120
<i>Secțiunea a 2-a. Prevederea faptei în legea penală, trăsătură esențială a infracțiunii</i>	121
§1. Noțiunea de „faptă prevăzută de legea penală” și tehnica legislativă de descriere a acesteia	121
§2. Realitățile care exprimă prevederea faptei în legea penală	122
§3. Corelația dintre fapta prevăzută de legea penală și principiul legalității incriminării	126
<i>Secțiunea a 3-a. Vinovăția, trăsătură esențială a infracțiunii</i>	126
§1. Vinovăția, condiție a existenței infracțiunii	126
§2. Factorii vinovăției	127
§3. Definiția vinovăției	128
§4. Formele și modalitățile vinovăției	129
<i>Secțiunea a 4-a. Caracterul nejustificat al faptei, trăsătură esențială a infracțiunii</i>	137
§1. Rațiunea introducerii caracterului nejustificat al faptei printre trăsăturile esențiale ale infracțiunii	137
§2. Caracterul nejustificat al faptei (antijuridicitatea)	138
<i>Secțiunea a 5-a. Fapta să fie imputabilă persoanei care a săvârșit-o, trăsătură esențială a infracțiunii</i>	139
Capitolul al II-lea. Conținutul infracțiunii (al incriminării)	141
<i>Secțiunea 1. Noțiunea, clasificarea și structura conținutului infracțiunii</i>	141
§1. Noțiunea de „conținut al infracțiunii” și relevanța sa juridică	141
§2. Conținutul generic al infracțiunii	142
<i>Secțiunea a 2-a. Condițiile preexistente faptei incriminate</i>	146
§1. Obiectul faptei incriminate (al infracțiunii)	146
§2. Subiecții infracțiunii (ai faptei incriminate)	151
§3. Locul și timpul săvârșirii infracțiunii	160

<i>Secțiunea a 3-a. Situația premisă și conținutul constitutiv</i>	161
§1. Situația premisă	161
§2. Conținutul constitutiv al infracțiunii	161
2.1. Latura obiectivă	161
2.2. Latura subiectivă	173
Capitolul al III-lea. Cauzele justificative	180
<i>Secțiunea 1. Considerații generale</i>	180
§1. Conceptul și fundamentul cauzelor justificative	180
§2. Clasificarea cauzelor justificative	181
§3. Condițiile de aplicare a cauzelor justificative	182
§4. Efectele cauzelor justificative	183
<i>Secțiunea a 2-a. Cauzele justificative generale</i>	183
<i>Subsecțiunea 1. Legitima apărare</i>	183
§1. Conceptul de legitimă apărare	183
§2. Fundamentul legitimei apărări	184
§3. Condițiile legitimei apărări	185
§4. Legitima apărare prezumată	194
§5. Efectele legitimei apărări	196
<i>Subsecțiunea a 2-a. Starea de necesitate</i>	197
§1. Conceptul de stare de necesitate	197
§2. Fundamentul stării de necesitate	198
§3. Condițiile stării de necesitate	198
§4. Efectele stării de necesitate	203
<i>Subsecțiunea a 3-a. Exercițarea unui drept sau îndeplinirea unei obligații</i>	204
§1. Conceptul de exercitare a unui drept sau îndeplinire a unei obligații	204
§2. Exercițarea unui drept recunoscut de lege	205
§3. Îndeplinirea unei obligații impuse de lege	207
§4. Îndeplinirea unei obligații impuse de autoritatea competentă	207
§5. Efectele exercitării unui drept sau îndeplinirii unei obligații	209
<i>Subsecțiunea a 4-a. Consimțământul persoanei vătămate</i>	209
§1. Conceptul de consimțământ al persoanei vătămate, cauză justificativă	209
§2. Justificarea consimțământului persoanei vătămate	210
§3. Condițiile consimțământului persoanei vătămate	211
§4. Efectele consimțământului persoanei vătămate	213
Capitolul al IV-lea. Cauzele de neimputabilitate	214
<i>Secțiunea 1. Considerații generale</i>	214
§1. Conceptul de imputabilitate	214
§2. Definiția și clasificarea cauzelor de neimputabilitate	214
§3. Efectele cauzelor de imputabilitate	215
<i>Secțiunea a 2-a. Cauzele generale de neimputabilitate</i>	216
<i>Subsecțiunea 1. Constrângerea fizică</i>	216
§1. Conceptul de constrângere fizică	216
§2. Justificarea constrângerii fizice	216

§3. Condițiile constrângerii fizice	217
§4. Efectele constrângerii fizice	219
<i>Subsecțiunea a 2-a. Constrângerea morală</i>	219
§1. Conceptul de constrângere morală	219
§2. Justificarea constrângerii morale	220
§3. Condițiile constrângerii morale	220
§4. Efectele constrângerii morale	222
<i>Subsecțiunea a 3-a. Excesul neimputabil</i>	222
§1. Conceptul de exces neimputabil	222
§2. Excesul neimputabil în caz de legitimă apărare	223
§3. Excesul neimputabil în caz de stare de necesitate	225
§4. Efectele excesului neimputabil	226
<i>Subsecțiunea a 4-a. Minoritatea făptuitorului</i>	226
§1. Noțiunea de minoritate a făptuitorului, cauză de neimputabilitate	226
§2. Clasificarea minorilor potrivit criteriului capacității penale	227
§3. Condițiile în care minoritatea făptuitorului înlătură imputabilitatea	228
§4. Efectele stării de minoritate, cauză de neimputabilitate	229
<i>Subsecțiunea a 5-a. Iresponsabilitatea</i>	229
§1. Conceptul de ireponsabilitate	229
§2. Justificarea reglementării ireponsabilității	230
§3. Condițiile de existență a stării de ireponsabilitate	231
§4. Efectele stării de ireponsabilitate	233
<i>Subsecțiunea a 6-a. Intoxicația</i>	233
§1. Conceptul și felurile intoxicației	233
§2. Justificarea reglementării intoxicației	235
§3. Condițiile intoxicației, cauză de neimputabilitate	235
§4. Efectele intoxicației, cauză de neimputabilitate	236
<i>Subsecțiunea a 7-a. Eroarea</i>	237
§1. Conceptul de eroare în dreptul penal	237
§2. Clasificarea erorii în dreptul penal	239
§3. Eroarea de fapt principală. Condiții. Efecte	241
§4. Eroarea de fapt secundară. Condiții. Efecte	243
§5. Eroarea de drept	243
<i>Subsecțiunea a 8-a. Cazul fortuit</i>	245
§1. Conceptul de caz fortuit	245
§2. Justificarea cazului fortuit	246
§3. Condițiile cazului fortuit	246
§4. Efectele cazului fortuit	249
Capitolul al V-lea. Formele infracțiunii intenționate	250
<i>Secțiunea 1. Fazele de desfășurare a infracțiunii intenționate</i>	250
§1. Preliminarii	250
§2. Perioadele infracțiunii intenționate	250
<i>Secțiunea a 2-a. Formele infracțiunii intenționate (ale faptei incriminate) după fazele de desfășurare a activității ilicite</i>	252
§1. Noțiunea de „forme ale faptei incriminate”	252

§2. Actele pregătitoare (preparatorii)	253
§3. Tentativa	255
§4. Infrațiunea fapt consumat	267
§5. Infrațiunea fapt epuizat	268
<i>Secțiunea a 3-a. Desistarea și împiedicarea producerii rezultatului, cauze de nepedepsire a tentativei</i>	270
§1. Noțiune și caracterizare	270
§2. Desistarea, cauză generală de nepedepsire a tentativei	271
§3. Împiedicarea producerii rezultatului, cauză generală de nepedepsire a tentativei	273
§4. Efectele desistării și ale împiedicării producerii rezultatului	275
Capitolul al VI-lea. Unitatea și pluralitatea de infracțiuni	277
<i>Secțiunea 1. Considerații generale privind unitatea și pluralitatea de infracțiuni</i>	277
§1. Noțiunile de „unitate de infracțiune” și „pluralitate de infracțiuni”	277
§2. Importanța distincției între unitatea infracțională și pluralitatea de infracțiuni	278
<i>Secțiunea a 2-a. Unitatea de infracțiune și felurile acesteia</i>	278
§1. Noțiune	278
§2. Felurile unității de infracțiune	279
§3. Unitatea naturală de infracțiune	280
§4. Unitatea legală de infracțiune	285
<i>Secțiunea a 3-a. Pluralitatea de infracțiuni</i>	304
§1. Noțiunea de „pluralitate de infracțiuni”	304
§2. Formele pluralității de infracțiuni	304
§3. Concursul de infracțiuni	305
§4. Recidiva	314
§5. Pluralitatea intermediară	326
Capitolul al VII-lea. Autorul și participanții	329
<i>Secțiunea 1. Explicații preliminare</i>	329
§1. Concepția Codului penal în vigoare în reglementarea participației penale	329
§2. Noțiunea și caracterizarea pluralității de infractori	330
§3. Formele pluralității de infractori	332
<i>Secțiunea a 2-a. Participația penală</i>	335
§1. Sediul materiei	335
§2. Noțiunea de „participație penală”	335
§3. Natura juridică a participației penale	336
§4. Condițiile generale ale participației penale	337
§5. Felurile participației penale	338
<i>Secțiunea a 3-a. Formele participației penale proprii</i>	340
§1. Preliminarii	340
§2. Autoratul	340
§3. Coautoratul	341
§4. Instigarea	344

§5. Complicitatea _____	350
<i>Secțiunea a 4-a. Participația penală improprie</i> _____	355
<i>Secțiunea a 5-a. Pedeapsa în caz de participație</i> _____	359
§1. Fapta prevăzută de legea penală, temeiul obiectiv al răspunderii penale a participanților _____	359
§2. Sisteme de sancționare a participanților la infracțiune _____	360
§3. Sistemul consacrat de Codul penal în vigoare privitor la pedepsirea participanților la infracțiune _____	360
§4. Pedeapsa în cazul participației proprii _____	361
§5. Pedeapsa în caz de participație improprie _____	364
§6. Unele dispoziții ale legii penale comune tuturor participanților la infracțiune _____	365
TITLUL AL III-LEA. RĂSPUNDEREA PENALĂ _____	372
Capitolul I. Răspunderea penală ca instituție fundamentală _____	372
<i>Secțiunea 1. Considerații generale privind răspunderea penală</i> _____	372
§1. Noțiunea de „răspundere penală” _____	372
§2. Definiția răspunderii penale _____	372
§3. Particularitățile răspunderii penale ca formă a răspunderii juridice _____	373
§4. Răspunderea penală ca instituție fundamentală a dreptului penal. Cadrul juridic de reglementare _____	375
<i>Secțiunea a 2-a. Principiile răspunderii penale</i> _____	375
§1. Noțiunea și cadrul principiilor _____	375
§2. Principiile răspunderii penale în special _____	376
Capitolul al II-lea. Cauzele care înlătură răspunderea penală _____	379
<i>Secțiunea 1. Considerații generale</i> _____	379
§1. Posibilitatea înlăturării răspunderii penale _____	379
§2. Necesitatea înlăturării răspunderii penale _____	379
§3. Cadrul și clasificarea cauzelor care înlătură răspunderea penală _____	380
<i>Secțiunea a 2-a. Amnistia</i> _____	380
§1. Noțiunea de „amnistie” _____	380
§2. Natura juridică și caracterele amnistiei _____	380
§3. Clasificarea amnistiei _____	381
§4. Obiectul amnistiei _____	382
§5. Efectele amnistiei _____	383
§6. Limitele efectelor amnistiei _____	384
<i>Secțiunea a 3-a. Prescripția răspunderii penale</i> _____	384
§1. Prescripția ca instituție de drept penal și justificarea acesteia _____	384
§2. Prescripția răspunderii penale în Codul penal în vigoare. Noțiune și termene _____	385
§3. Efectele prescripției răspunderii penale _____	389

§4. Limitele efectelor prescripției răspunderii penale. Cadrul de reglementare _____	390
§5. Întreruperea cursului prescripției răspunderii penale _____	392
§6. Suspendarea prescripției răspunderii penale _____	393
<i>Secțiunea a 4-a. Lipsa plângerii prealabile</i> _____	395
§1. Preliminarii _____	395
§2. Noțiunea de „plângere prealabilă” _____	396
§3. Justificarea condiționării tragerii la răspundere penală de introducerea plângerii prealabile de către persoana vătămată la organul de cercetare penală sau la procuror _____	397
§4. Condiții de valabilitate a plângerii prealabile _____	397
§5. Lipsa plângerii prealabile și efectele acesteia _____	402
<i>Secțiunea a 5-a. Retragera plângerii prealabile</i> _____	402
§1. Preliminarii _____	402
§2. Noțiunea de retragere a plângerii prealabile _____	403
§3. Condițiile în care retragerea plângerii prealabile înlătură răspunderea penală _____	403
§4. Efectele retragerii plângerii prealabile _____	405
<i>Secțiunea a 6-a. Împăcarea</i> _____	405
§1. Preliminarii _____	405
§2. Concept și caracterizare _____	406
§3. Condițiile în care împăcarea înlătură răspunderea penală _____	407
§4. Efectele împăcării _____	410
§5. Împăcarea în cazul persoanei fizice lipsite de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă ori în cazul persoanei juridice _____	410

TITLUL AL IV-LEA. SANȚIUNILE DE DREPT PENAL _____ **412**

Capitolul I. Considerații generale _____ **412**

Secțiunea 1. Noțiunea și caracterele sancțiunilor de drept penal _____ **412**

§1. Noțiunea de „sancțiune de drept penal” _____ 412

§2. Caracterele sancțiunilor de drept penal _____ 412

Secțiunea a 2-a. Sistemul sancțiunilor de drept penal și cadrul de reglementare _____ **413**

§1. Sistemul sancțiunilor de drept penal _____ 413

§2. Cadrul de reglementare a sistemului sancțiunilor de drept penal _____ 414

§3. Principiile sancțiunilor de drept penal _____ 414

Capitolul al II-lea. Pedepsele _____ **416**

Secțiunea 1. Noțiunea, caracterele, scopul și funcțiile pedepsei _____ **416**

§1. Noțiunea de „pedeapsă” în dreptul penal _____ 416

§2. Caracterele pedepsei _____ 416

§3. Scopul pedepsei _____ 417

§4. Funcțiile pedepsei _____ 418

§5. Clasificarea pedepselor _____ 419

<i>Secțiunea a 2-a. Sistemul pedepselor. Categoriile și limitele generale ale pedepselor în dreptul penal român</i>	420
§1. Sistemul pedepselor	420
§2. Categoriile și limitele generale ale pedepselor potrivit dispozițiilor legale în vigoare și caracterizarea acestora	421
2.1. Felurile pedepselor aplicabile persoanei fizice	421
2.2. Felurile pedepselor aplicabile persoanei juridice	424
Capitolul al III-lea. Individualizarea pedepselor	426
<i>Secțiunea 1. Considerații generale privind individualizarea pedepselor</i>	426
§1. Necesitatea individualizării pedepselor	426
§2. Noțiunea de „individualizare a pedepselor”	426
§3. Formele de individualizare a pedepsei	427
<i>Secțiunea a 2-a. Individualizarea judiciară a pedepselor</i>	428
§1. Cadrul de reglementare	428
§2. Criteriile generale de individualizare a pedepsei	429
§3. Examinarea criteriilor generale de individualizare a pedepsei	430
<i>Secțiunea a 3-a. Circumstanțele atenuante și circumstanțele agravante</i>	435
§1. Noțiune și caracterizare	435
§2. Clasificarea circumstanțelor	435
§3. Circumstanțele atenuante legale generale	438
§4. Circumstanțele atenuante judiciare	446
§5. Efectele circumstanțelor atenuante	447
§6. Circumstanțele agravante	448
§7. Efectele circumstanțelor agravante	456
§8. Concursul între cauzele de atenuare sau de agravare	456
<i>Secțiunea a 4-a. Aplicarea și executarea pedepselor privative de libertate</i>	458
§1. Aplicarea și executarea pedepsei detențiunii pe viață	458
§2. Aplicarea și executarea pedepsei cu închisoarea în regim de detenție	461
<i>Secțiunea a 5-a. Aplicarea și executarea pedepsei amenzii în cazul persoanei fizice</i>	465
§1. Cadrul de reglementare a pedepsei amenzii	465
§2. Aplicarea pedepsei amenzii	467
§3. Executarea pedepsei amenzii	468
<i>Secțiunea a 6-a. Aplicarea și executarea pedepsei accesorii</i>	469
§1. Noțiune și conținut	469
§2. Aplicarea pedepsei accesorii	470
§3. Executarea pedepsei accesorii	471
<i>Secțiunea a 7-a. Aplicarea și executarea pedepselor complementare în cazul persoanei fizice</i>	472
§1. Noțiunea, sistemul și caracterizarea pedepselor complementare	472

§2. Aplicarea și executarea pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi _____	473
§3. Aplicarea și executarea pedepsei complementare a degradării militare _____	479
§4. Aplicarea și executarea pedepsei complementare a publicării hotărârii definitive de condamnare _____	481
Capitolul al IV-lea. Individualizarea judiciară a executării pedepsei _____	483
<i>Secțiunea 1. Considerații preliminare _____</i>	<i>483</i>
§1. Cadrul de reglementare a individualizării judiciare a executării pedepsei și caracterizare _____	483
§2. Armonizarea Codului penal în vigoare cu alte coduri penale străine în materia individualizării judiciare a executării pedepsei _____	484
<i>Secțiunea a 2-a. Renunțarea la aplicarea pedepsei _____</i>	<i>485</i>
§1. Noțiune și caracterizare _____	485
§2. Condițiile renunțării la aplicarea pedepsei _____	486
§3. Avertismentul _____	487
§4. Efectele renunțării la aplicarea pedepsei _____	488
§5. Anularea renunțării la aplicarea pedepsei _____	488
<i>Secțiunea a 3-a. Amânarea aplicării pedepsei _____</i>	<i>489</i>
§1. Cadrul de reglementare _____	489
§2. Noțiune și natură juridică _____	489
§3. Condițiile amânării aplicării pedepsei _____	490
§4. Termenul de supraveghere _____	493
§5. Măsurile de supraveghere și obligațiile _____	493
§6. Supravegherea _____	496
§7. Modificarea sau încetarea obligațiilor _____	496
§8. Revocarea amânării aplicării pedepsei _____	497
§9. Anularea amânării aplicării pedepsei _____	498
§10. Efectele amânării aplicării pedepsei _____	498
<i>Secțiunea a 4-a. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere _____</i>	<i>499</i>
§1. Cadrul de reglementare _____	499
§2. Noțiune și caracterizare _____	500
§3. Condițiile suspendării executării pedepsei sub supraveghere _____	500
§4. Termenul de supraveghere _____	503
§5. Măsurile de supraveghere și obligațiile _____	504
§6. Supravegherea condamnatului _____	505
§7. Modificarea sau încetarea obligațiilor _____	506
§8. Revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere _____	507
§9. Anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere _____	509
§10. Efectele suspendării executării pedepsei sub supraveghere _____	510
<i>Secțiunea a 5-a. Liberarea condiționată _____</i>	<i>512</i>
§1. Cadrul de reglementare _____	512
§2. Concept, natură juridică, caractere și justificare _____	512
§3. Modalitățile liberării condiționate _____	514

§4. Condițiile liberării condiționate în cazul detențiunii pe viață	515
§5. Condițiile liberării condiționate în cazul pedepsei închisorii	517
§6. Măsurile de supraveghere și obligațiile condamnatului	520
§7. Modificarea sau încetarea obligațiilor	522
§8. Revocarea liberării condiționate	523
§9. Anularea liberării condiționate	524
§10. Efectele liberării condiționate	525
Capitolul al V-lea. Măsurile de siguranță	527
<i>Secțiunea 1. Măsurile de siguranță în Codul penal în vigoare.</i>	
<i>Considerații generale</i>	527
§1. Necesitatea măsurilor de siguranță	527
§2. Sistemul măsurilor de siguranță în Codul penal	527
§3. Caracterele măsurilor de siguranță	529
§4. Scopul măsurilor de siguranță	529
§5. Noțiunea și condițiile generale de luare a măsurilor de siguranță	530
<i>Secțiunea a 2-a. Luarea și executarea măsurilor de siguranță</i>	530
§1. Obligarea la tratament medical	530
§2. Internarea medicală	533
§3. Interzicerea ocupării unei funcții sau a exercitării unei profesii	536
§4. Confiscarea specială	539
§5. Confiscarea extinsă	548
Capitolul al VI-lea. Minoritatea	554
<i>Secțiunea 1. Răspunderea penală a minorilor</i>	554
§1. Limitele răspunderii penale a minorilor	554
§2. Sistemul de sancționare a minorului în Codul penal în vigoare	555
§3. Sistemul măsurilor educative	556
§4. Alegerea felului sancțiunii aplicabile infractorului minor	556
<i>Secțiunea a 2-a. Regimul măsurilor educative neprivative de libertate</i>	558
§1. Cadrul de reglementare	558
§2. Stagiul de formare civică	558
§3. Supravegherea	559
§4. Consemnarea la sfârșit de săptămână	560
§5. Asistarea zilnică	561
§6. Obligațiile ce pot fi impuse minorului	562
§7. Modificarea sau încetarea obligațiilor	564
§8. Prolungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate	564
<i>Secțiunea a 3-a. Regimul măsurilor educative privative de libertate</i>	566
§1. Cadrul de reglementare	566
§2. Internarea într-un centru educativ	566
§3. Internarea într-un centru de detenție	568
§4. Calculul duratei măsurilor educative	570
<i>Secțiunea a 4-a. Dispoziții comune</i>	570
§1. Efectele cauzelor de atenuare și de agravare	570

§2. Pluralitatea de infracțiuni _____	570
§3. Descoperirea unei infracțiuni săvârșite în timpul minorității _____	571
§4. Prescripția răspunderii penale a minorului _____	572
§5. Prescripția executării măsurilor educative _____	572
§6. Efectele măsurilor educative _____	572
§7. Minorul devenit major _____	573
Capitolul al VII-lea. Răspunderea penală a persoanei juridice _____	574
<i>Secțiunea 1. Cadrul de reglementare a răspunderii penale a persoanei juridice _____</i>	<i>574</i>
§1. Consacrarea în Codul penal a unei subdiviziuni distincte a reglementării răspunderii penale a persoanei juridice _____	574
§2. Alte dispoziții complinitoare _____	574
<i>Secțiunea a 2-a. Condițiile răspunderii penale a persoanei juridice și pedepsele aplicabile persoanei juridice _____</i>	<i>575</i>
§1. Condițiile răspunderii penale a persoanei juridice _____	575
§2. Pedepsele aplicabile persoanei juridice _____	575
<i>Secțiunea a 3-a. Aplicarea și executarea pedepsei principale în cazul persoanei juridice _____</i>	<i>576</i>
§1. Stabilirea amenzii persoanei juridice _____	576
§2. Executarea pedepsei amenzii _____	577
<i>Secțiunea a 4-a. Aplicarea și executarea pedepselor complementare. Condiții în cazul persoanei juridice _____</i>	<i>577</i>
§1. Condiții generale _____	577
§2. Aplicarea și executarea pedepsei complementare a dizolvării persoanei juridice _____	578
§3. Aplicarea și executarea pedepsei complementare a suspendării activității sau a uneia dintre activitățile persoanei juridice _____	578
§4. Aplicarea și executarea pedepsei complementare a închiderii unor puncte de lucru ale persoanei juridice _____	579
§5. Aplicarea și executarea pedepsei complementare a interzicerii de a participa la procedurile de achiziții publice _____	580
§6. Aplicarea și executarea pedepsei complementare a plasării sub supraveghere judiciară _____	580
§7. Aplicarea și executarea pedepsei complementare a afișării sau publicării hotărârii de condamnare _____	581
§8. Măsurile care se iau în cazul neexecutării cu rea-credință a pedepselor complementare _____	582
<i>Secțiunea a 5-a. Dispoziții comune _____</i>	<i>582</i>
§1. Recidiva în cazul persoanei juridice _____	582
§2. Atenuarea și agravarea răspunderii penale a persoanei juridice _____	583
§3. Prescripția răspunderii penale _____	583
§4. Prescripția executării pedepsei _____	584
§5. Reabilitarea persoanei juridice _____	584
§6. Efectele comasării și dizolvării persoanei juridice _____	585

Capitolul al VIII-lea. Cauzele care înlătură sau modifică executarea pedepsei	586
<i>Secțiunea 1. Considerații generale</i>	586
§1. Posibilitatea și utilitatea înlăturării sau modificării executării pedepsei	586
§2. Cadrul de reglementare în dreptul penal în vigoare a cauzelor care înlătură sau modifică executarea pedepselor	586
<i>Secțiunea a 2-a. Cauzele care înlătură sau modifică executarea pedepsei privity în special</i>	587
§1. Grațierea	587
§2. Prescripția executării pedepsei	593
Capitolul al IX-lea. Cauzele care înlătură consecințele condamnării	596
<i>Secțiunea 1. Considerații generale</i>	596
§1. Explicații preliminare	596
§2. Reglementarea reabilitării în Codul penal în vigoare. Modalitățile reabilitării	596
<i>Secțiunea a 2-a. Reabilitarea, cauză care înlătură consecințele condamnării</i>	597
§1. Noțiunea de reabilitare și trăsăturile acesteia	597
§2. Reabilitarea de drept	598
§3. Reabilitarea judecătorească	601
§4. Efectele reabilitării de drept și ale reabilitării judecătorești	606
§5. Anularea reabilitării judecătorești	607
BIBLIOGRAFIE GENERALĂ	609